

TECVİD

Tecvid: Kur'an-ı Kerim'in Güzel ve Doğru okunmasını sağlayan ilimdir.

MEDLERLE İLGİLİ TECVİD KURALLARI

Medlerle ilgili tecvid kralları 6 kısımdır:

1

MEDD-İ TABİİ

Med harfinden sonra med sebebi gelmezse medd-i tabiî olur. Medd-i tabiî bir elif miktarı uzatılır.

Örnek:

قَالَ يَقُولُونَ قِيلَ

Hareke:

Harflerin sesli okumasını sağlayan işaretlerdir. Bu işaretler üç tanedir:

Üstün

Harfin üzerine konulur
İnce Harfleri "e", kalın harfleri "a" sesiyle okutur.

Esre

Harfin altına konulur
İnce harfleri "i", kalın harfler "ı-i" arası bir sesle okutur.

Ötre

İnce harfleri "u-ü" arası bir sesle, kalın harfleri "u" sesiyle okutur.

Med Harfi:

Uzatan harftir. Kendinden önceki harfin bir elif miktarı uzatılarak okunmasını sağlar. Med harfleri üç tanedir:

Vav

Kendinden önceki ince harfi "u-ü" arası bir sesle, kalın harfi "û" sesiyle uzatır.

Yâ

Kendinden önceki ince harfi "î" sesiyle, kalın harfi "ı-i" arası bir sesle uzatır.

Elif

Kendinden önceki ince harfi "e-a" arası bir sele, kalın harfi "â" sesiyle uzatır.

Bu harflerin uzatabilmesi için;

a) Kendileri sakin(harekesiz) olmalıdır.

b) "Vav" dan önceki harfin harekesi ötre, "ya" dan önceki harfin harekesi esre, "elif" en önceki harfin harekesi üstün olmalıdır.

***Med sebebi:** Bir elif miktarından daha fazla uzatmaya sebep olan işaretlerdir. Med sebebi ikidir: 1.Hemze 2.Sükûn

***Elif Miktarı:** Hareke Uzunluğunun iki katıdır. Bir parmak kaldırılıncaya kadar geçen zamandır.

2 MEDD-İ MUTTASIL

Bir kelimedede, med harfinden sonra hemze gelirse medd-i muttasıl olur. Bu durumda hemze, genellikle kırık hemze (ء) şeklinde yazılır. Medd-i muttasıl dört elif miktarı uzatılır. (Hızlı okuyuşlarda en az iki elif miktarı uzatmak gerekir.)

Örnek

جَاءَ • سَوْءَ
أُولَئِكَ • جِئَ

Hemze: Harekeli eliftir. Kelime başında uzun hemze (ا), kelime ortası veya sonunda kısa (kırık) hemze (ء) şeklinde yazılır.

3 MEDD-İ MUNFASIL

Med harfinden sonra hemze gelir ve hemze ile med harfı ayrı kelimelerde «hemze, genellikle uzun hemze (ا) şeklinde yazılır. Medd-i munfasıl dört elif miktarı uzatılır. (Hızlı okuyuşlarda en az bir elif miktarı uzatmak gerekir.)

Örnek

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ
وَمَا أَنْزَلْنَا
إِنِّي أَخَافُ
يَا أَيُّهَا

4 MEDD-İ ÂRİZ

Med harfinden sonra ârizî sükûn gelirse medd-i âriz olur. Medd-i âriz 4 elif miktarı uzatılır. (Hızlı okuyuşlarda en az bir elif miktarı uzatmak gerekir.)

Sükûn: Harekesizlik durumudur. Harekesiz harfe "Sâkin harf" denir. Sükûn ikiye ayrılır:

1. Ârizî sükûn (Geçici Sükûn):
2. Lâzımî sükûn (Kalıcı sükûn):

Örnek

مَلِكِ النَّاسِ
مُظْلِمُونَ
رَبِّ الْعَالَمِينَ

1. Ârizî sükûn (Geçici Sükûn):
Durulduğunda ortaya çıkan, geçildiğinde
kaybolan sükûndur.

Örnek

الْعَالَمِينَ ← الْعَالَمِينَ

2.Lâzımî sükûn (Kalıcı sükûn):
Hem durulduğunda hem de geçildiğinde
okunan sükûndur. Cezimli ve şeddeli
harflerdeki sükûn, lâzımî sükûndür.

Örnek

لَمْ يَلِدْ • وَلَا الضَّالِّينَ

Cezm (٥): Harfleri harekesiz okutan işarettir.

Şedde (٥): Harfleri iki defa okutan işarettir. Üzerinde şedde olan harflerin birincisi
sakin (cezimli), ikincisi ise harekelidir.

5 MEDD-İ LÂZİM

Med harfinden sonra lâzım sükûn
gelirse medd-i lâzım olur. Medd-i
lâzım 4 elif miktarı uzatılır. (Hızlı
okuyuşlarda en az üç elif miktarı
uzatmak gerekir.)

Örnek

تَأْمُرُونِي • الْحَاقَّةُ

وَلَا الضَّالِّينَ • أَلْتُنَّ

الْم • حَم • يَس • ق • ن

6 MEDD-İ LÎN

Lîn harfinden sonra sükûn gelirse
medd-i lîn olur. Medd-i lîn 4 elif miktarı
uzatılır. (Hızlı okuyuşlarda en az iki-üç
elif miktarı uzatmak gerekir.)

Not: Medd-i lîn'de uzatma, hareke
üzerinde (haaaaavf şeklinde) değil,
lîn harfi üzerinde (havvvvf şeklinde)
yapılır.

Örnek

نَوْمٌ • خَيْرٌ

مِنْ خَوْفٍ • وَالصَّيْفِ

Lin harfi: Kendisi cezimli, kendinden
önceki harfin harekesi üstün olan Vav (و)
ve Ya (ي) harfleridir.

TENVİN VE SAKİN NUN İLE OLUŞAN TECVİTLER

1. İDĞAM (Katma): İki harfi birbirine katmaktır.

a

İdğam Meal Gunne

(Gunneli idğam): Tenvin veya sâkin nûndan sonra ی, م, ن, veya و harflerinden biri gelirse idğam meal gunne olur. Nûn sesi bu harflere katılır ve 1,5-1 elif miktarı tutularak gunneli okunur.

Örnek

مِنْ مِثْلِهِ • مِنْ وَرَاءِ • مَنْ يَعْمَلُ
مَنْ يَقُولُ • رِجَالًا نُوحِي

حِجَابًا مَسْتُورًا • صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً • فَضْلًا مِنَ اللَّهِ

Not: İdğam meal gunne olabilmesi için, idğam harfleri (yemnû) ile sakin nunun farklı kelimelerde olması gerekir.

Bu
sebeple

دُنْيَا • صِنُوانٌ • صِنُوانٌ • قِنُوانٌ

kelimelerinde idğam yapılmaz

Tenvin: Kelimenin sonuna nun sesi veren iki üstün (ُ), iki esre (ِ) ve iki ötre (ٍ) dir.

Sâkin nûn: Cezimli nûn harfidir. (نْ) **Gunne:** Genizden (burun boşlugundan) gelen sestir.

b

İdğam Bilâ Gunne

(Gunnersiz idğam): Tenvin veya sâkin nûndan sonra lâm veya ra harflerinden biri gelirse idğam bila gunne olur. Nûn sesi bu harflere katılır, fakat gunnesiz okunur.

Örnek

غَفُورٌ رَحِيمٌ • مِنْ رَبِّهِمْ
مِدَادًا لِلْكَلِمَاتِ • مِنْ لَدُنْكَ

c

İdğam Misleyn:

Aynı harfi birincisi cezimli, ikincisi harekeli olarak bir araya gelirse idğam misleyn olur. Harfler birbirine katılarak şeddeli okunur.

Örnek

قُلْ لِّئِنْ • فَمَا رَبِّحَتْ تِجَارَتُهُمْ

Not: İdğam misleyn harfleri mim veya nun olursa, bu durumda idğam misleyn maal gunne olur ve 1,5-1 elif miktarı tutularak gunneli okunur.

لَهُمْ مَغْفِرَةٌ • عَلَيْهِمْ مُؤَصَّدَةٌ • مِنْ نَارٍ • وَمَنْ نُعَمِّرْهُ

Şeddeli nun ve şeddeli mim harfleri de bu gruba girer.

مِمَّا • تَمَّتْ • ثُمَّ • جَنَّاتٍ • إِنَّا • إِنَّ

d İdğam mütecâniseyn:

Mahreçleri aynı, sesleri farklı harflerin birbirine katılmasıdır. Sakin olan birinci harf, harekeli olan ikinci harfe katılarak okunur. Bunlar üç gruptur:

1) - ت - د - ط | 2) - ث - ذ - ظ | 3) - م - ب - ب
اِرْكَبْ مَعَنَا | اِذْ ظَلَمُوا • يَلْهَثْ ذَلِكَ عَبْدُتُمْ • اَثَقَلْتُ دَعْوَا اللّٰهِ

e İdğam mutekâribeyn:

Mahreçleri yakın olan harflerin birbirine katılmasıdır. Bunlar iki gruptur.

1) - ر - ل | 2) - ق - ك
قُلْ رَبِّ • بَلْ رَفَعَهُ اللّٰهُ | اَلَمْ نَخْلُقْكُمْ

2.İKLAB:

Tenvin veya sâkin ن (nun)'dan sonra ب (ba) harfi geldiğinde ن (nun) sesinin م sesine çevrilerek okunmasıdır.

Örnek

مِنْ بَعْدِهِ • سَمِيعٌ بَصِيرٌ

3.İZHAR:

Tenvin veya sâkin ن (nun)'dan sonra izhar harflerinden biri geldiğinde, (nun) sesinin açık ve net bir şekilde okunmasıdır. İzhar harfleri şunlardır:

ه، غ، ع، خ، ح، ا

Örnek

عَذَابٌ عَظِيمٌ • مِنْ خَوْفٍ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ • عَنْ آيَاتِنَا

4. İHFA:

Tenvin veya sâkin ن (nun)'dan sonra ihfa harflerinden biri geldiğinde ihfa olur. Ses genizden getirilerek, 1,5-1 elif miktarı tutulur. İhfa harfleri şu on beş harftir.

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

Örnek

مِنْ شَرٍّ • مِنْ قَبْلُ • أَنْزَلْنَا • يُنْفِقُونَ
أَنْتُمْ • فَتَحْ قَرِيبٌ • غَنِيٌّ كَرِيمٌ

SÂKİN MÎM'LE İLGİLİ TECVİD KURALLARI

Sakin mimle ilgili üç durum vardır:

Sâkin mîm: Cezimli mîm harfidir.

1. Sâkin mîm'den sonra harekeli bir م (mim) harfi bulunursa, bu iki (mim) birbirine katılarak gunneli okunur.

Örnek

لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

2.Sâkin mim' den sonra ب (be) harfi gelirse dudak ihfâsı olur ve gunneli okunur

Örnek

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ • رَبُّهُمْ بِهِمْ
ذَلِكُمْ بَلَاءٌ • جُلُودُهُمْ بِمَا

3.sâkin mim' den sonra م (mim) ve ب (be) dışında bir harf gelirse sâkin mîmin izharı olur. Bu durumda "م" açık olarak okunur.

Örnek

لَكُمْ دِينُكُمْ • الْمَآثِرَ

وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ • إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ • أَوْلَمْ يَرَوْا

KALKALE

لَمْ يَلِدْ . يَدْخُلُونَ . أَبْتَرُ . تَجْرِي . ق . ط . ج . د . ب

harflerine kalkale harfleri denir.
Bu harflerden biri cezimli olarak
geldiğinde kalkale olur. Harf
vurgulu olarak okunur.

رَزَقْنَا . أَطْعَمَهُمْ . قَبْلُ

RÂ HARFİ İLE İLGİLİ TECVİD KURALLARI (HÜKMÜRRÂ)

“ر”(ra) harfi ile ilgili başlıca tecvid kuralları şunlardır:

1. ر (ra) harfinin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.

Örnek

الْمُتَرِّ . لِرَبِّهِ . يَمُرُّ . نَصْرُ اللَّهِ
رِحْلَةً . رِجَالٌ . بِالْبِرِّ . رِيحٌ

2. ر (ra) harfi sakın olursa, kendinden önceki harfin harekesine bakılır: Kendinden önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise “ر” kalın, esre ise ince okunur.

Örnek

وَانْحَرُ . وَأُمُرُ . أَبْتَرُ . فَاَنْصُرْنَا
وَاسْتَغْفِرْهُ . إِصْبِرْ . فَذَكِّرْ . فَاغْفِرْ لَنَا

3. Hem "ر" (ra) harfi, hem de kendinden önceki harf sakin olursa, daha önceki harfin harekesine bakılır: Daha önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise "ر" (ra) kalın, esre ise ince okunur.

Örnek

وَالْعَصْرِ . وَالْفَجْرِ . غُفُورٌ . شَكُورٌ
حِجْرٌ . لِلذِّكْرِ . بَصِيرٌ . خَيْرٌ

Notlar:

1. "ر" (ra) sakin, kendinden önceki harf esreli olur, kendinden sonra da istila harfleri (خ، ص، ض، غ، ط، ق، ظ) nden biri gelirse "ر" kalın okunur.

Örnek

مِرْصَادٌ . فِرْقَةٌ

2. "ر" (ra) harfi sakin, kendinden önceki harf de lîn harflerinden "ي" (ya) olursa "ر" (ra) ince okunur.

Örnek

خَيْرٌ . سَيْرٌ

3. "ر" (ra) harfi sakin olur, kendinden önce de esreli vasıl hemzesi gelirse "ر" (ra) kalın okunur.

Örnek

ارْجِعْ . لِمَنْ ارْتَضَى . اَمْ ارْتَابُوا

4. "ر" (ra) hem ince, hem kalın okunabilir. (كُلُّ فَرْقٍ)

LAFZATULLAH

Allah lafzındaki "ل" (lam) harfi, bu lafızdan önceki harfin harekesi üstün veya ötre ise kalın, esre ise ince okunur.

Örnek

هُوَ اللَّهُ . نَصْرُ اللَّهِ . قَالَ اللَّهُ
لِلَّهِ . بِاللَّهِ . مِنْ دُونِ اللَّهِ

ZAMİR (ه)

Zamir, kendinden önceki harf harekeli ise uzatılarak, cezimli veya harekesiz ise uzatılmadan okunur.

Örnek

إِنَّهُ . لَهُ . مَالُهُ . رَبِّهِ
عَلَيْهِ . مِنْهُ . قَتَلُوهُ . فِيهِ

Not: Furkan suresinin 69. ayetindeki (فِيهِ مُهَيِّنَا) daki zamir bu genel kuralın dışındadır, uzatılarak okunur.

SEKTE

Nefes almaksızın sesi bir müddet kesmektir. Kur'an okurken nefes almaksızın bir müddet durup, aynı nefesle devam etmek suretiyle yapılır. Kur'an-ı Kerim'de dört yerde sekte yapılır.

1.Yasin suresi 52. Ayette:

مِنْ مَرَقَدَنَا هَذَا
سكته

2.Mutaffifin suresi 14.ayette:

كَلَّا بَلْ رَانَ
سكته

3.Kiyame Suresi 27.ayette:

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ
سكته

4.Kehf Suresi 1 ve 2. Ayette,

عَوَجًا قَيِّمًا
سكته

VAKIF VE VAKIF İŞARETLERİ

Vakıf: Kur'an-ı Kerim okurken herhangi bir kelime sonunda durup nefes almak, sonra okumaya devam etmektir.

Vakıf İşaretleri: Ayetlerin sonunda veya ortasındaki kelimeler üzerine konulan durak işaretleridir. Bu işaretlerin her birinin ifade ettiği bir anlam vardır. Vakıf işaretine "secâvend" de denilir. Şimdi kısaca bu işaretleri ve ne anlama geldiklerini açıklayalım:

Mim (م) Lâzım Vakf: Durmak gerekir. Durulmadığında anlam bozulabilir.

Tı (ط) Mutlak Vakf: Durmak için şartlar uygundur. Mana yönünden birbirinden bağımsız olan yerlerde bulunur.

Cim (ج) Caiz Vakf: Durulabilir veya geçilebilir. Durulması daha uygundur.

Ze (ز) Mücevvez Vakf: Durulabilir veya geçilebilir. Geçilmesi daha uygundur.

Sad (ص) Murahhas Vakf: Nefes yetmezse durulabilir. Normalde geçmek daha uygundur.

Lâ (لا) Lâ Vakfı: Mana yönünden birbirine bağlı olan yerlerde bulunur. Durmak uygun değildir. Durulduğunda geriden alınarak devam edilir. Ayet sonunda ise geriden alıp devam etmeye gerek yoktur.

Gıf (قف): Ayetin anlamına açık olmasına katkı sağlayacağı için durmak daha uygundur.

Kaf (ق): Durulabilir veya geçilebilir. Geçmek daha uygundur.

Ayin (ع): Ayetlerin sonlarında bulunur. Bir konunun bittiğini ve diğer konunun başladığını ifade eder. Namazda okurken ayın işaretinin olduğu yerde rükua gitmek daha uygundur.

Kef (ك): Kendisinden önceki durak işaretiyle aynı hükmü taşır.

Muâneka Vakfı (••) Birbirine yakın yerlerde iki ayrı yere konulan üçer noktadan ibarettir. Birincisinde durulursa ikincisinde durulmaz. İkincisinde durulursa Birincisinde durulmaz. Bu iki işaret farklı ayetlerde olursa hüküm düşer.

KUR'AN-I KERİM'DEKİ BAZI TECVİD İŞARETLERİ

Med (مد): Bir elif miktarı uzatılır. Yazı kuralı olarak önünde med harfi konulmayan, fakat uzatılması gereken yerlerde bulunur.

Örnek | تَشَاوُنْ يَرَاوُنْ
مد مد

Kasr (قصر): Uzatılmaz anlamına gelir. Yazım kuralı gereği uzatma harfi olduğu halde, uzatılmaması gereken yerlerde bulunur.

Örnek | وَمَا أَنَا أُولَئِكَ
قصر قصر

Sin (س): Sad (ص) harfinin altına yazılır ve bu harfin sin (س) gibi ince okunacağını ifade eder.

Örnek | يَبْصُطُ
س

Nun (ن): Son harekesi tenvinli kelimenin son harfinin altında bulunur. Diğer kelimeye geçiş yapılırken esreli nun (ن) ile geçileceğini ifade eder.

Örnek | لَمَزَةِ الَّذِي

Kat (قطع): Mutlaka okunan hemzelerin altında bulunur.

Sekte (سكتة): Sekte yapılması gereken yerlerde bulunur.

işmam (اشماء): Yusuf Sûresi 11. (اشماء) ayetteki şeddenin altında bulunur. Kelimenin açılımını dikkate aldığımızda aslında iki nun vardır ve birincisi

ötrelidir (اشماء) لَأَتَأْمِنُنَا . İşte buradaki ötre harekesini belirtmek için, birinci nunda ötre sesi çıkarılmadan, sadece dudaklar ileri uzatılır. Gunne esnasında biraz önde tutulur. "Nâ" demeden öncede geri çekilir.

Teshil (تسهیل): Fussilet sûresinin 44.ayetindeki (عَآجَمِيّ) lafzında,ikinci hemzenin altında bulunur. Hemze ile elif veya hemze ile he arası bir sesle okunur. Yani hemze yumuşatılır.

İmâle (امالة): Hûd suresinin 41.ayetindeki (مَجْرِيهَا) kelimesinin altında bulunur. Bu kelimedeki ra harfinin imâle ile okunacağını gösterir. Bu durumda ra harfinin harekesi üstün-esre arası bir sesle okunur.

Not: Bütün tecvid kurallarında olduğu gibi sekte, işmam, imâle teshil gibi okunuş şekilleri ancak "fem-i muhsin" diye ifade edilen iyi bir Kur'an hocasından öğrenilebilir.